

Lëvizshmëria

Treni dhe autobusi

Me biçikletë / Në këmbë

Vetura / Motoçikleta

Patentshoferi

Treni dhe autobusi

Transporti publik në Zvicër është shumë i zhvilluar. Praktikisht çdo fshat, a vendbanim është i arritshëm me tren apo autobus. Transporti publik është i rregullt dhe udhëton në intervale të rregullta.

Komunikacioni publik

Transporti publik (ÖV) ka një rëndësi të madhe në Zvicër. Meqenëse gati çdo lagje mund të arrihet disa herë në orë, shumë udhëtarë përdorin trenin ose autobusin. Udhëtimet janë relativisht të shtrenjta, por ka shumë mundësi për të kursyer para. Kështu, mund të shpaguhet të blini një abonim ose një biletë me zbritjeje. Me abonimin relativisht të lirë Gjysmëçmimi (Halbtaxabonnement), paguhet, për shembull në gjithë Zvicrën vetëm gjysma e çmimit

Biletat dhe abonimet

Kush dëshiron të përdorë trenin, duhet të blejë një biletë para se ta nis udhëtimin. Bileta nuk mund të blihet në tren. Në autobusë është e rregulluar në mënyra të ndryshme. Në çdo stacion treni dhe në shumicën e stacioneve të autobusëve, mund të gjenden automatë për bileta, ndërsa në stacionet më të mëdha të trenit ka edhe sportele të shërbimit. Biletat mund të blihen gjithashtu edhe në internet ose përmes telefonit mobil. Për personat që lëvizin shumë, ka disa abonime të ndryshme, të cilat janë të disponueshme për udhëtime në një rrugë, një zonë ose në të gjithë rrjetin e transportit zviceran Abonim gjeneral (Generalabonnement). Fëmijët nën 6 vjeç udhëtojnë falas. Deri në moshën 16 vjeç, ata udhëtojnë bashkë me prindërit ose gjyshërit pothuajse falas, nëse ata kanë një kartë Junior ose Enkelkarte. Informatat për bileta dhe abonime merren te SBB (Hekurudhat Zvicerane) ose ndërmarrjet e autobusëve.

Kantoni Aargau - A-Welle

Brenda kantonit Aargau, Tarifverbund A-Welle ofron tarifa speciale për biletat, abonimet dhe biletat ditorë. Rajoni është i ndarë në disa zona. Biletat ose abonimet janë të vlefshme në tren ose në autobusë brenda zonave të blerjes. Kush udhëton jashtë zonës, ka nevojë për një biletë të veçantë.

Karta ditore të komunave

Ai që planifikon një udhëtim më të gjatë brenda Zvicrës, mund të blejë një biletë ditore (Gemeindetageskarte) në shumë komuna me një çmim të lirë. Oferta gjithësesi është e kufizuar, prandaj karta duhet të rezervohet mjaft heret. Informatat për këtë mund t'ju jepen nga administratat e komunave.

Linjat e natës

Në fundjavë, në kantonin Aargau, autobusë ose trena udhëtojnë edhe natën deri vonë.
Kujdes: Në linjat e natës duhet të paguani një shtesë të veçantë për biletën tuaj.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hello-aargau.ch/sq/mobiliteti/treni-dhe-autobusi

Me biçikletë / Në këmbë

Përmes një rrjeti të mirë të rrugëve për biçikleta, qarkullimi me biçikletë në Kantonin Aargau është shumë i këndshëm. Shumë të punësuar përdorin biçikletën për të shkuar në punë. Për këmbësorët dhe shtegëtarët ka shtigje të veçanta

Me këmbë ose me biçikletë (velo) në rrugëtim

Qytetet dhe komunat e Argaut janë atraktive për biçiklistët e për këmbësorët dhe jashtëzakonisht të sigurta. Për distanca të shkurtëra, shumë njerëz nuk e përdorin makinën. Ka shumë vende me rrugë të veçanta për biçikleta ose korsi biçikletash. Në kryqëzim të rrugëve, këmbësorët kanë gjithmonë përparësi para të gjitha automjeteve të transportit (përveç kur kjo është rregulluar me semaforë). Kantoni Aargau ofron shumë rrugë të bukura për ecje dhe shtegëtim në kohën e lirë. Rrugët e shtegëtimit janë të shënuara me shenja me ngjyrë verdhë.

Rregullat për ngasësit e biçikletave

Për ta ngarë biçikletën në Zvicër, nuk ka nevojë për leje të veçantë apo për provim. Në përgjithësi, aplikohen të njëjtat rregulla të qarkullimit rrugor si për shoferët e makinave. Nëse ka rrugë të veçantaose korsi për biçikleta, ato duhet të shfrytëzohen. Biçikleta duhet të jetë në rregull për të qarkulluar në trafik (duhet t'i ketë dy frenat në rregull, një zile, reflektues përpara dhe pas, në pedale, dritat përpara dhe pas). Bartja e helmetës nuk është e detyrueshme, por e këshillueshme. Personat që udhëtojnë me biçikletë duhet të bëjnë një sigurimin privat përgjegjësie, pasi ata janë përgjegjës për dëmet që mund t'iu shkaktojnë tjerëve (personave apo pronës).

Mësimi për ngasjen e biçikletës

Ai që dëshiron të mësojë për ta ngarë biçikletën, mund të bëjë një kurs. Kurset ofrohen në të gjitha rajonet e kantonit nga shoqata Pro Velo. Për emigrantët dhe emigrantet ka kurse të veçanta në disa komuna. Biçikletat e përdorura me çmime të lira mund të blihen në tregjet e biçikletave (Velobörsen).

Bartja e biçikletave

Kush dëshiron të marrë një biçikletë me vete në tren ose autobus, duhet ta ketë një biletë të veçantë për këtë qëllim. Nuk është gjithmonë dhe kudo e mundur të marrësh biçikletën me vete. Në disa raste, duhet rezervuar një vend në tren për ta marrë biçikletën me vete.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hello-aargau.ch/sq/mobiliteti/bicikleta--me-kembe

Vetura / Motoçikleta

Zvicra ka një rrjet rrugësh të të zhvilluar mire. Përdorimi i shumicës së rrugëve është pa pagesë. Rregullat e trafikut kanë një rëndësi të madhe. Nëse ato nuk respektohen, gjobat janë të larta.

Rregullat e qarkullimit

Rregullat e qarkullimit në trafik kanë një rëndësi të madhe për shoferët në Zvicër. Krahasuar me vendet tjera, gjobat janë shumë të larta. Për shkelje të rënda të rregullave, mund të heqet patentshoferi.

Disa rregulla të rëndësishme:

- Shpejtësia maksimale mbrenda vendbanimit: 50 km/h; jashtë vendbanimit: 80 km/h, autostradë: 120 km/h.
- Në autostradë është i ndaluar tejkalimi nga e djathta.
- Dritat e automobilit duhet të jetë e ndezur edhe gjatë ditës.
- Të gjithë personat në automobil duhet të jenë të lidhur me rripin e sigurisë.
- Fëmijët duhet të jenë në një karrocë për fëmijë (deri në moshën 12 vjeçare ose fëmija ta ketë një gjatësi prej 150 centimetrash).
- Telefonimi gjatë qëndrimit në timon është i lejuar vetëm me pajisje që nuk duhet mbajtur në dorë (dëgjuese ose interfon)
- Është e ndaluar të drejtohet automobili nën ndikimin e alkoolit ose drogës (kufiri i promilave është 0.5).
- Këmbësorët në zebra kanë gjithmonë përparësi (përveçse nëse kalimi është rregulluar me një sinjalizim drite).

Taksat për rrugë

Rrugët financohen prej, shteti, kantoneve dhe komunave. Shfrytëzimi i rrugëve është pa taksa. Përrjashtim bëjnë autostradat: Kush don ta shfrytëzoj autostraden duhet ta blej një taksë autostrade (Vignette). Këto ngjiten në xhamin e parëm të veturës. Taksat për autostrada gjinden në pompat e benzinës në posta apo në zyrat për komunikacion rrugor.

Sigurimi

Në Zvicër guxojnë të përdoren vetëm automjetet të cilat janë të siguruara. (Sigurimet për automjete-sigurimi privat me detyrim zhdëmtimi Motorfahrzeug-Haftpflichtversicherung) ofrohet nga sigurime të ndryshme private. Sigurimi paguan për dëmet në gjësende dhe persona, të cilat shkaktohen me automjet. Për dëmet në veturen private ka sigurime shtesë vullnetare (sigurime kasko, Kaskoversicherung). Kujdes: Nëse dikush silltet me pakujdesi, sigurimi sipas rrethanave nuk paguan (p.sh ngasja nën ndikim të alkoolit-apo drogës). Sigurimi i automjeteve nuk është në sigurimin privat me detyrim zhdëmtimi i integruar Privat-Haftpflichtversicherung.

Importi i një automjeti

Kush don ta importoj në Zvicër një automjet duhet ta lajmëroj në zyrën kufitare për doganim. Automjeti duhet të vërtetohet edhe teknikisht. Njeriut i nevojitet një sigurim privat me detyrim zhdëmtimi për automjete, një patentshofer i Zvicrës dhe tabela me numra të Zvicrës. Informacione të sakëta merrni te (zyra për komunikacion rrugor, Strassenverkehrsamt) të kantonit të Aargaut.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hello-aargau.ch/sq/mobiliteti/vetura--motocikleta

Patentshoferi

Për të drejtuar një automobil ose një motoçikletë në Zvicër, duhet një patentshofer i vlefshëm. Patentshoferët e huaj duhet të ndërrohen pas ardhjes në Zvicër.

Patentshoferët e huaj

Personat që vendosen në Zvicër dhe kanë tashmë një patentshofer, duhet ta kthejnë këtë brenda 12 muajve në një patentshofer zviceran. Për këtë qëllim, duhet të paraqesin një kërkesë në Entin e komunikacionit rrugor (Strassenverkehrsamt). Vlen të theksohet se në varësi të vendit prej nga vije patentshoferi, mund të aplikohen rregulla të ndryshme për ndërrimin. Është e mundur të bëhet një test ngarjeje, ose për kandidatët për patentëshoferë të bëhet një provim teorik në Zvicër. Enti i transportit rrugor në Kantonin Aargau mund të jap informata shtesë.

Provimi për shoferë

Për të fituar një patentshofer në Zvicër, është i nevojshëm provimi. Provimi për patentshoferë përbëhet nga pjesa teorike dhe pjesa praktike. Patentshoferin mund ta marrin vetëm personat që kanë më shumë se 17 vjeç. Provimin teorik mund të bëhet në kantonin Aargau në gjuhët gjermane, frënge dhe italiane. Enti e komunikacionit rrugor informon saktësisht rreth kushteve dhe procedurave. Për drejtimin e kamioneve, autobusëve dhe taksive nevojiten provime të veçanta.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hello-aargau.ch/sq/mobiliteti/patentshoferi